

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2008 vp

Hallituksen esitys Suomen osallistumisesta eurooppalaisen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestön (OCCAR) hallinnoimaan Euroopan Puolustusviraston ohjelmistoradioprojektiin (ESSOR) tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä huhtikuuta 2008 lähettänyt puolustusvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Suomen osallistumisesta eurooppalaisen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestön (OCCAR) hallinnoimaan Euroopan Puolustusviraston ohjelmistoradioprojektiin (ESSOR) tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 39/2008 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 16/2008 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö
- hallitusneuvos Jouko Tuloisela ja hallitussihteeri Jenni Honkonen, puolustusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen osallistumisesta eurooppalaisen puolustusmateriaaliyhteistyöjärjestön (Organisation Conjointe de Co-operation en matière d'armement, OCCAR) hallinnoimaan Euroopan Puolustusviraston ohjelmistoradioprojektiin (European Secure Software Defined Radio, ESSOR) tehdyn sopimuksen.

Sopimuksella Suomi osallistuu OCCARin yhteydessä toteutettavaan ohjelmistoradioprojektiin. OCCAR on vuonna 1996 perustettu kan-

sainvälisiä puolustusmateriaalialan yhteisiä kahden- tai monenvälisiä kehityshankkeita koordinoiva kansainvälinen järjestö, jolla on sen yleissopimuksen mukaan oikeushenkilön asema.

OCCARin tavoitteena on lisätä puolustusmateriaalialan yhteistyötä ja sen tehokkuutta sekä kustannussäästöjä osallistujamaiden välillä, aktiivisten samalla eurooppalaisen teollisuuden yhteistyötä ja osallistumista yhteisiin teknologiahankkeisiin.

Suomi on aiemmin ollut aktiivisesti mukana ohjelmistoradion kehittämisessä. OCCARin yhteydessä tapahtuva projekti edellyttää, että osallistujamaa hyväksyy OCCARin toiminnan keskeiset puitteet mukaan lukien OCCARin erioikeudet ja vapaudet, välityslausekkeen, joka koskee välimiesmenettelyä, sekä vahingonkorvauslausekkeen.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus tulee voimaan päivänä, jona OCCAR saa tiedon Suomen valtiosäästisten menettelyjen loppuunsaattamisesta. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. OCCAR on eurooppalaisessa puolustusmateriaalialan järjestökentässä tärkeä organisaatio, ja sen kautta toteutetaan suuria eurooppalaisia materiaalihankkeita, kuten esimerkiksi A400 M -kuljetuskonehankinta.

On ennakoitavissa, että Euroopan puolustusvirasto tulee käyttämään jatkossa OCCARia alihankintaorganisaationa materiaaliprojektien toteuttamisessa. Organisaatioon kuuluvat varsinaisina jäseninä unionimaista ainoastaan Britannia, Ranska, Saksa, Italia, Espanja ja Belgia. Suomelle ohjelmistoradiohankkeeseen osallistuminen avaa mahdollisuuden entistä tiiviimpään verkottumiseen suhteessa keskeisiin eurooppalaisiin puolustusmateriaalialan toimijoihin. Puolustusvaliokunta pitää tärkeänä, että yhteishankinnoissa Suomen puolustusmateriaaliteollisuus otetaan hankintojen kilpailuttamisessa huomioon.

Perustuslakivaliokunnan kannanotot

Suomen ja OCCARin välisen kirjeenvaihdon mukaan Suomi sitoutuu OCCARista tehdyn yleissopimuksen I ja II liitteen määräyksiin sekä hallintomääräyksiin OMP 1—4. Hallintomääräyksiä OMP 1—3 ei kuitenkaan ole sisällytetty hallituksen esitykseen, eikä niitä ole tarkoitus myöskään julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa. Perustuslakivaliokunnan lau-

sunnossa todetaan, ettei näiden hallintomääräysten sisällöstä ole hallituksen esityksessä tehty asianmukaisella tavalla selkoa. Perustuslakivaliokunta huomauttaa kuitenkin, että koska määräykset ovat asiallisesti ja teknisesti itsenäisiä, ne on voitu jättää hallituksen esityksen ulkopuolelle.

Perustuslakivaliokunnan konkreettinen muutosehdotus hallituksen esitykseen koskee pontta, joka on esityksessä muotoiltu koskemaan koko sopimusta. Perustuslakivaliokunta ei pidä tätä asianmukaisena, koska hyväksyminen ei koske hallintomääräyksiä OMP 1—3. Valiokunta pitääkin tarpeellisenä hyväksymisponnen tarkistamista niin, että tämä seikka käy selvästi ilmi ponnen sanamuodosta.

Perustuslakivaliokunta toteaa lisäksi lausunnossaan, että käsiteltävänä oleva sopimus osoittaa, että eduskunnan tiedonsaantia valtiosopimusten valmisteluvaiheessa on syytä kehittää. Vaikka sopimus itsessään ei olisi sisällöllisesti erityisen merkittävä, siihen saattaa liittyä periaatteellisia kysymyksiä, jotka on hyvä saattaa asianomaisen valiokunnan tietoon jo neuvottelujen aikana. Puolustusvaliokunta yhtyy tähän arvioon.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että sopimuksen hyväksymisponsi muutetaan seuraavasti:

että eduskunta hyväksyisi kirjeenvaihdolla 11 päivänä joulukuuta 2007 Madridissa tehdyn Suomen osallistumisesta eurooppalaisen puolustusmateriaaliyh-

teistyöjärjestön (OCCAR) hallinnoimaan Euroopan Puolustusviraston ohjelmistoradioprojektiin (ESSOR) tehdyn sopimuksen lukuunottamatta siinä viitattuja OCCARin hallintomääräyksiä 1—3.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Olli Nepponen /kok	Juha Mieto /kesk
Juha Hakola /kok	Lauri Oinonen /kesk
Hanna-Leena Hemming /kok	Reijo Paajanen /kok
Inkeri Kerola /kesk	Sirpa Paatero /sd
Jaakko Laakso /vas	Sari Palm /kd
Reijo Laitinen /sd	Eero Reijonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola.